

List izhaja ob sobotah. Posamezna številka 25 lir,
zaostale številke dvojno. Naročnina: celoletna 1100,
polletna 600, trimesčna 350, mesečna 90 lir. Oglasi:
30 lir mm v širokosti 1 stolpca, plačajo se vnaprej

DELO

GLASILO AVTONOMNE TRŽAŠKE FEDERACIJE K.P.I.

Leto XI. šte. 7 (520)

TRST - PETEK 17. APRILA 1959

Posamezna šte. 25 Lir

UREDNIŠTVO - IN UPRAVA:
TRST, ulica Capitolina 3; telef.: 44-046 in 44-047
Odgovorni urednik: RUDOLF BLAŽIČ (Biagi)
založništvo „Dela“; tiska tip. Riva ul. Torrecchia 12

Borba proti atomskim izstrelkom poglavitna dolžnost slehernega Tržačana

Sklep Segnjevje vlade o gradnji oporišč za jedrske izstrelke na Sardiniji in v Venetu, je naletel na splošen odpor po vsej državi. Ljudsko ogorčenje se je še povečalo, ko je javnost zvedela o kakšnem duhu je vlada pripravljena izpostaviti Italijo nevarnosti atomskega uničenja, kar je jasno povedal v svoji nesrečni izjavi znanj minister Pella v New Yorku:

«Če bi morala moja hčerka tvegati življenje v svetu brez svobode, v komunističnem svetu, izberem jaz kot oče za mojega otroka raje tveganje atomske bombe. In večina italijanskih rodilcev misli na isti način».

Gornja nesrečna izjava sintetizira mentaliteto in lahkomišelnost, ki je spravila državo v resno nevarnost. Vlada je želela celo še dalje od obvez, ki jih predvideva pogodba NATO, kar je edinstven primer med državami atlantskega pakta v Evropi. To je istočasno proti vsaki pomiritvi in proti pobudi o sklicanju konference zunanjih ministrov, ki bo 11. maja v Ženevi.

Vlada in Pella trdijo, da služijo izstrelki v Italiji za obrambo. Predvsem je treba poudariti, da so izstrelki prav napadalno orožje, njihova prisotnost na ozemlju pomeni stalno nevarnost in grožnjo. Izstrelki namreč lahko vedno priključijo nase druge izstrelke. Nadalje je treba tudi poudariti, da je teza o »obrambi« izstrelkih doela lažna, če pomislimo da bi nas morali »brantiti« pred državo, ki je vedno vneto zagovarjala politiko miru in se vedno vztrajno borila za prepoved atomskih izstrelkov. Sovjetska zveza je namreč vedno vneto podpirala: 1. prepoved atomskih oporišč na tujih ozemljih; 2. ustanovitve brezatomskih področij v Srednji Evropi (načrt Rapackega); 3. vključitev v tako nevtralnega področja Jadranske obale in balkanskega polotoka; 4. sklenitev nenapadnega pakta med Sovjetsko zvezo in Italijo.

Pred tako politiko, ki služi stvari miru, mitemu razvoju Italije, bi nas morali torj... braniti ameriški izstrelki! Vlada ne najde denarja za državne nameščenice, upokojece, za gradnjo šol, socialno skrbstvo, gradnjo stanovanj itd., pač pa prispeva za stroške NATO in plača torej tudi stroške za gradnjo oporišč za izstrelke. Italijanska vlada je dejansko edina atlantska vlada — kar je prazen sam Pella — ki je povzela vojaške stroške. To je pravi mlinski kamen za državni proračun, oziroma za davkoplačevalca in vse ljudstvo. Vedeti je

- Ogorčenje in protesti po vsej državi
- Različne pobude naše federacije in protesti množičnih organizacij
- Koliko stane vzdrževanje oporišča za izstrelke

namreč treba, da stane vzdrževanje oporišča za izstrelke od 75 do 100 milijard lir. In tega računa niso napravili komunisti.

Koliko koristi bi lahko imelo italijansko ljudstvo od teh milijard, če bi jih uporabili za našo ekonomijo, če bi n. pr. vlada prispevala za obnovo tržaške ekonomije, ki jo prav zaradi politike izstrelkov vedno bolj razjeda kriza.

Politika izstrelkov pomeni smrten udarec za Trst, in ne samo zaradi hodoče nevarnosti, marveč zaradi takojšnjih posledic. Politika izstrelkov pomeni zavrnitev sporazumov s socialističnimi deželami, za razvoj trgovskega prometa z Madžarsko, Češkoslovaško, L. R. Kitajsko, s kolonialnimi deželami, ki so se že osvobodile izpod jarma imperializma ali pa so pred skorajšno osvoboditvijo. V sosednjih državah, Jugoslaviji in Avstriji, ki sta važna klijenta našega pristanišča, so zaskrbljeni in protestirajo. Italijanska vlada bi morala s temi državami pospešiti trgovske izmenjave in ne voditi tako politiko, ki ima za podlago gradnjo oporišč za izstrelke.

Postavljanje oporišč za izstrelke pomeni prepuščanje vsakega razvoja gospodarstva v naših obmejnih krajih, ob robu države, ki bi postali lahko jutri uničeno področje. Trst bi bil na ta način zapisan smrti kot industrijsko središče. Prav zaradi tega je naša borba proti izstrelkom v Venetu, danes bolj kot kdaj koli tesno povezana z borbo za gospodarsko obnovo našega mesta.

Zato je naša federacija takoj protestirala proti gradnji oporišč za izstrelke in zato vodi široko akcijo v cilju, da bo vse prebivalstvo dvignilo svoj protest in zahtevalo naj vlada umakne svoj sklep. Naša partija je izdala lepak, ki je razbujen po vsem mestu, razširila je letak, ki razgalja nesrečno izjavo ministra Pella, opozorila je na nevarnost na vseh zborovanjih, ki so se vršila te dni v okviru kampanje za gospodarsko obnovo Trsta. Proteste so poslali: Zveza komunistične mladine, Zveza demokratičnih žena, partizani in bivši politični

ni preganjanci, sindikalna organizacija CGIL in razni strokovni sindikati. O vprašanju postavljanja vzletišč za izstrelke je razpravljal pokrajinski odbor miru za Veneto, ki je imel izreden sestanek v Trstu. Odbor je naslovil na vso javnost apel za intenzivnejšo akcijo v obrambo miru. V nedeljo so se sestali v Trstu komunistični občinski upravitelji, občinski in pokrajinski svetovaleci z vsega področja in v imenu desetstose volivcev odobrili ogorčen protest proti izstrelkom. V občinskem svetu je PSI predložila resolucijo, ki zahteva poseg občine pri vladi zato, da se odvrne pretečo nevarnost.

V teku je nadalje akcija zbiranja podpisov na pismo namreč treba, da stane vzdrževanje oporišča za izstrelke od 75 do 100 milijard lir. In tega računa niso napravili komunisti.

slovljeno predsedniku Gronchiju s prošnjo za njegov veljaven poseg pri vladi, da bo izvajala politiko miru in atomske razorožitve.

Potrebno je še ojačati in razširiti protestno akcijo in mobilizacijo ljudstva, ki naj se razvija prek najrazličnejših pobud, ki naj dobi pristanek najširših slojev prebivalstva, Slovencev in Italijanov, v mestu in na podeželju, iznad vsake verske pripadnosti, ideologije in političnega prepričanja.

Borba za mir, proti gradnji oporišč za atomske izstrelke, je danes poglavitna naloga in dolžnost slehernega tovariša, demokrata, slehernega državljana, ki mu je pri sreju bodočnost našega mesta.

Predložen senatu naš osnutek statuta za deželo Furlanija - Julijska krajina

Komunistični senatorji Pellegrini, Scoccimarro, Terracini, Pastore, Gianquinto, Gaiani

◆ Predlagatelj senatorji KPI Pellegrini, Scoccimarro, Terracini, Pastore, Gianquinto, Gaiani

◆ V členih 57-60 zajamčene vse pravice slovenske etnične skupnosti

novala parlament. V okviru nove dežele Furlanija-Julijska krajina predvideva osnutek statuta ustanovitve integralne province, kompencijske zbornice pri Banca Nazionale del Lavoro za razpolaganje s tujo valuto. Predvidena je tudi ustanovitve nove pokrajine Pordenone.

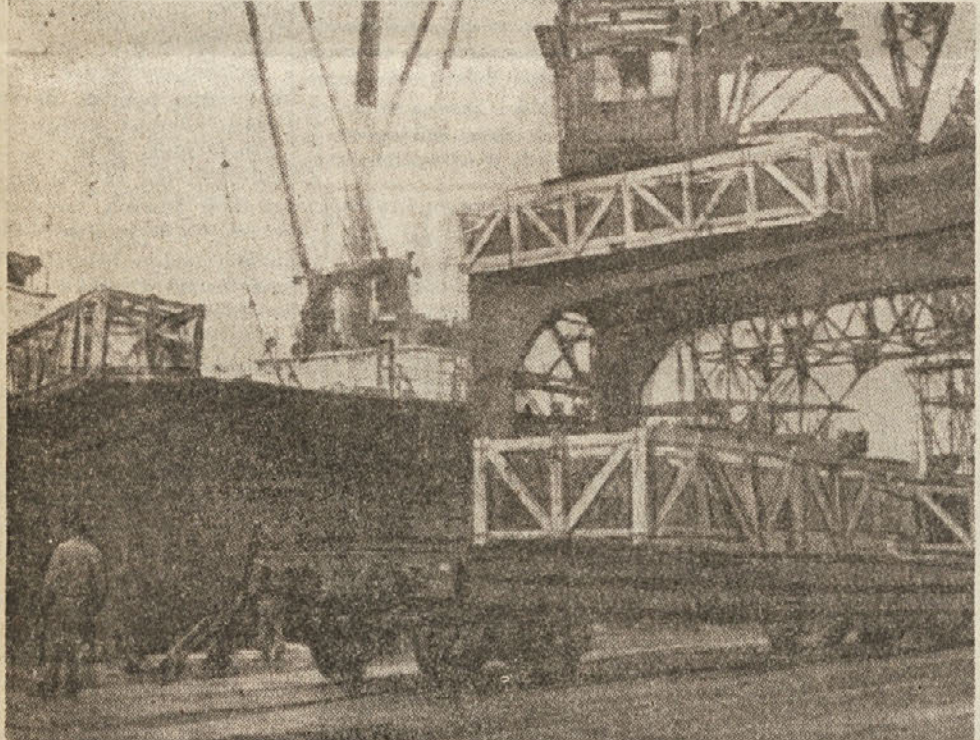
V uvodni obrazložitvi, ki spremlja predloženi osnutek, so se posebno poudarile potrebe Trsta, kot n. pr. pristaniške pravice, rotacijski sklad, pomorstvo in tradicionalne pomorske proge, gradnja ladij, problem tržaskih ladjedelnitv itd.

Za Trst je predvidena posebna avtonomija, vedno v okviru dežele. Tržačani morajo imeti svoje posebne zakone, ki bodo urejali njihova specifična vprašanja. Zato je predviden teritorialni svet, ki se ga voli po proporcionalnem sistemu in po enega svetovalec na vsakih 10.000 prebivalcev.

Kot znano so v volilni kampanji za politične volitve vse stranke — razen liberalcev in fašistov — zagotavljale, da bo poseben statut za deželo Furlanija-Julijska krajina odobren v prihodnji zakonodajni dobi. Toda čim so končale volitve, so demokristjani med prvimi pozabili na svoje obljube in še danes skušajo spraviti to vprašanje v ozadje. Toda pri tem morajo vedno računati na odločno voljo naših parlamentarcev, ki ne bodo dopustili nobene zavlačevanja tako važnega vprašanja. In v teh prizadevanjih bo naš parlamentarec nedvomno podprlo vse demokratično javno mnenje.

novala parlament. V okviru nove dežele Furlanija-Julijska krajina predvideva osnutek statuta ustanovitve integralne province, kompencijske zbornice pri Banca Nazionale del Lavoro za razpolaganje s tujo valuto. Predvidena je tudi ustanovitve nove pokrajine Pordenone.

Segnjevja vlada in ZDA ne izgubljajo časa

Kot kaže se Segnjevja vlada in ameriškim imperialistom zelo nudi. Se se ni posušilo črnilo na sporazumu o gradnji oporišč za ameriške izstrelke v Venetu in na Sardiniji, in že so prišle prve ladje vojne mornarice ZDA s prvim materialom, ki bo služil za gradnjo vzletišč in skladišč za hrambo smrtonosnega orožja. Segnjevja vlada je dejansko prva in do sedaj edina v sklopu atlantskega pakta, ki je brezpogojno sprejela ameriško uničevalno orožje, medtem ko so druge vlade — prav posebno norveška — postavile svoje pogoje in iznesle pomisleke. Na sliki: ameriška vojna ladja »Exilona« v Benetkah, s katere so začeli te dni raztovarjati material za gradnjo oporišč za izstrelke

Zasedanje mešane komisije za obmejni promet

V torek je začela zasedati v Vidmu mešana komisija za obmejni promet. To je bil osmi zasedanje odkar je bil podpis videmski sporazum za obmejni promet, ki se je od dneva podpisa sporazuma — 20. avgusta 1955 — postopno razvijal v splošno zadovoljstvo prebivalstva obeh področij. Dejstvo je, da je bilo od avgusta 1955 do danes 19 milijonov prehodov obmejnih prebivalcev in da so v tem obdobju izdali kakih 200 tisoč propustnic.

VIII. zasedanje stalne mešane komisije, ki bo trajalo predvidoma kakih 8 do 10 dni, ima na dnevnem redu celo vrsto vprašanj, ki jih bodo proučili najprej v posebnih komisijah in nato reševali na plenarnem sestanku.

Med vprašanji, ki se posebno zanimajo imetnike propustnic je tokrat tudi vprašanje različnega vstopa in izstopa preko obmejnih blokov. Kot znano se morajo imetniki propustnic vračati vedno preko istega bloka, katerega so se poslužili za izstop iz področja, kar povzroča prebogostoma nevednosti. Zgleda, da se bodo skušali v komisiji sporazumeti za odpravo te odredbe.

Komisija bo tokrat obravnavala tudi vprašanje »carnetov« za motorna vozila, ki so sedaj potrebni za potovanje preko blokov. Zgleda, da bodo skušali »carnet« nadomestiti z časnim uvoznim oziroma izvoznim dovoljenjem.

Italijansko delegacijo vodi veleposlanik Vitaliano Confalonieri, jugoslovansko pa namestnik šefa tajništva za notranje zadeve Kerel Forte. Italijansko delegacijo sestavljajo: odv. Gerin, dr. Piccini, dr. Malinconico, dr. Vizzina in dr. Borglini. V jugoslovanski delegaciji so: Zika Jovanović, Rudi Lukman, Michael Bar in konzul Duško Vujanović.

Prihodnja številka
»DELA« izide v
petek 1. maja.

Minister Pella se mora umakniti

Sedanji minister za zunanje zadeve, Pella, je dal v New Yorku, v nedeljo 5. aprila, naslednjo samostojno izjavo:

«ČE BI MORALA MOJA HČERKA TVEGATI ŽIVLJENJE V SVETU BREZ SVOBODE, V KOMUNISTIČNEM SVETU, IZBEREM JAZ KOT OČE, ZA MOJEGA OTROKA, RAJŠI TVEGANJE ATOMSKE BOMBE, IN VEČINA ITALIJSKIH RODITELJEV MISLI NA TA NAČIN».

Te besede so povzročile splošno ogorčenje, zato jih je skušal Pella preklitati, toda bile so registrirane na magnetofonski trak.

Noben oče, nobena mati in nobena razsodna oseba ne more dopuščati, da so podobni ljudje v vladi. Politične stranke in časopisi vseh struj, od komunistov do republikancev, od socialistov do socialdemokratov, zahtevajo, naj Pella odstopi. Neodgovorna izjava, vredna vojnega hujskača, ki jo je dal Pella, je povzročila nezadovoljstvo tudi med podporniki vlade, v katoliških vrstah.

S tako miselnostjo in nepojmljivo nezvestostjo se skuša italijanskemu ljudstvu vsiliti odstreljša za atomske rakete, ki so, KOT PRIZNAVA SAM PELLA S SVOJIM ODVRATNIM CINIZMOM, RESNA NEVARNOST.

PELLA MORA IZSTOPITI IZ VLADE! PROTI RAKETNIM ODSTRELŠČEM V VENETU, KI SO SMRTNA NEVARNOST ZA DRŽAVO IN ZA TRST! ZDRUŽIMO SE ZA POLITIKO MIRU, KI BO KORISTILA OBNOVI TRSTA!

25. aprila prvi pokrajinski kongres organizacije ANPI

Naš pokrajinski kongres, ki je prvi po pristopu naše organizacije v veliko družino ANPI, sovpada z zgodovinsko obletnico 25. aprila, ki pomeni višek partizanske vojne in začetek splošne ljudske vstaje, ki je porazila nemškega zatiralca in fašizem, kateri se je postavil v službo okupatorja misleč, da bo tako ohranil pri življenju svoj propadajoči režim.

Prvi ukrepi sedanje vlade in težke izjave, ki jih je dal znanj minister Pella v New Yorku dokazuje, da bi bila vlada vedno pripravljena pahniti državo v kakršno koli vojno pustolovščino, ki bi imela nedvomno samo pogubne posledice za ves narod.

ANPI je že večkrat javno razkrinkala namene vlade in njeno postopno protidemokratsko nazadovanje; razkrinkala je poskuse okrnitve demokratičnih svobod in ustave. ANPI je pozivala vse odporne sile in vse antifasiste na enotno akcijo proti temnim naklepom sil reakcije in nazadnjaštva.

je zato jasno, zakaj nočejo prevodati fašistične manifestacije in v poveljevanja proslulega režima. Taka dejanja služijo določenim krogom za zajezitev gibanja naprednih sil. V takih pogojih je prišla na krmljo države vlada, ki se odkrito opira na glasove fašistov. Sedanji položaj postavlja v resno nevarnost ustavne republiške institucije.

Nas pokrajinski kongres, ki bo 25. aprila, mora biti izraz odločne volje za vtrajno borbo v zaščito pravice, ki jih jamči ustava. Zato moramo z združenimi silami nenehno delovati za doseg enotne akcije vseh odporneških sil.

Nas prvi pokrajinski kongres mora biti obenem opozorilo, dokazati mora, da so Slovenci in Italijani našega področja, strnjeni okrog ANPI, odločeni braniti to, kar so dosegli s težkimi borbami in za eno dolgeh žrtve.

Zato je potrebno, da vsi sodelavci v vaseh in okrajih, kjer še ni bilo predkongresne skupščine partizanov in aktivistov, čimprej končajo svoje pripravljeno delo. Prav tako je nujno potrebno, da zaključijo razdeljevanje izkaznic naše organizacije. Čimveč izkaznic bo razdelili, tem močnejše bo organizacijsko naše združenje.

Zato vsi na delo, da skupnimi močmi prispevamo k dobru uspehu našega kongresa. VITTORIO POCCECATI

Pravico za krivično obtožene borce in aktiviste iz Slovenske Benečije!

Nas ljudstvo je pozorno spremljalo potek procesa proti takimenovani »Beneški četici«, o katerem so »Dela«, »Unita«, kot tudi ostale časopise obširno poročali. Obtožene na procesu v Florenci branijo odvetniki demokratične solidarnosti; zaključil se bo prihodnji mesec.

Minilo je štirinajst let odkar so ljudske množice zadale smrten udarec nacifasističnemu režimu. Prav v teh dneh se po vsej Italiji spominjamo borcev, ki so darovali v tej borbi svoja življenja, spominjamo se grozodejstev in zločinov nacifasizma. Zato je še težje razumeti kako je mogoče, da sedijo danes na zatožni klopi borci in aktivisti, ki so se udeležili in prispevali v tej legendarni borbi za svobodo, proti najhujšemu sovražniku.

Vsa povojna leta so videmski reakcionarni in šovinistični elementi podpihovali javno mnenje proti borem partizanskemu in osvobodilnemu gibanju z namenom, da bi škodovali ugledu gibanja ter da bi oblasti začele sodni postopek proti borem. Tako so prišli pred sodišče tudi borci Briško-beneškega oddela.

Kako je bila vsa stvar ogromno napihnjena, nam priča dejstvo, da je moral sam javni tožilec precej zmanjšati obtožnico. Od 56 inkriminiranih dejanj jih je odpadlo 55, ostala je edino obtožba veleizdaje in tudi ta krivična. Že sam potek procesa kaže, da je obtožba veleizdaje krivična, ker se dogodki borbe proti nacifasističnemu nasilju tolmačijo v drugačnem duhu in sicer, ker javni tožilec istovesti partizansko borbo v teh obmejnih krajih s sodelovanjem z okupatorji. Nečestokrat je bilo treba v teh krajih skupnih akcij med sosednjimi državama, med Italijo in Jugoslavijo in narodi teh držav, kot tudi drugi evropski narodi, so vodili enotno borbo proti nacifasističnemu okupatorju, ker edino ta je ogrožal njihovo svobodo in proti temu se je ljudstvo uprlo.

Ni mogoče prezreti, da se je v teh krajih razvijalo narodno osvobodilno gibanje že pred padcem fašizma in pred nemško okupacijo, kot ni mogoče prezreti dejstva, da se je domače prebivalstvo s padcem fašizma dvignilo v splošni upor. Znano je, da so nekateri domačini takoj razorožili orožnike in druge vojaške oddelke. Spopad na Kvirinskem mostu je dokaz splošnega organiziranega upora, ki je zajel domače prebivalstvo v borbi proti fašizmu in nacizmu.

Zivo je še v spominu, kako so se nacifasisti kruto maščevali nad borci, kot tudi nad prebivalstvom; rane ki so jih povzročili niso še zaceljene. Treba je bilo nadaljevati boj, ta pa je zahteval organizirano pomoč borem, kot tudi civilnemu prebivalstvu.

Vsem je dobro znano, da so bile takrat vse občine in druge krajevne oblasti v rokah fašističnega režima. Jasno je tudi, da so sodelovale z okupatorjem.

Absurdnost obtožbe je dokazana tudi na osnovi raznih dokazov, ki sta jih CLNAI in CVL sklenila v raznih razdobjih z Briško-beneškim oddelkom. IX. korpusom ter s pokrajinskim odborom Osvobodilne fronte, ker je CLNAI v stvari borbe vse Italije vsebovala načela svobode, načela ki so prevečala v duhu zavezniške stvari. Skupna borba vsega prebivalstva, posebno pa v jezikovno mešanih krajih, je bila nujno potrebna proti nacizmu kot edinemu okupatorju.

Gornja zgodovinska in vojaška dejstva dokazujejo, da borci, ki so s svojimi žrtvami in trpljenjem prispevali k osvoboditvi Italije izpod nacifasističnega jarma, za njeno demokratično ureditev in še posebej za uveljavitev načel, niso vredni preganjanja kot veleizdajci.

Vsa demokratična javnost je prepričana, da bo sodišče, ne oziiraje se na predvideno amnistijo, oprostil krivično obtožene borce vsake krivde in kazni. MARIJA BERNETIC

popustljivost. Kovinarski delavci so odločeni nadaljevati začeto akcijo za novo delovno pogodbo, ker se dobro zavedajo velike važnosti tega vprašanja, ki indirektno zanima tudi druge delovne kategorije. Od njihovega uspeha je namreč v precejšnji meri odvisno kakšno stališče bodo zavzeli delodajalci v primeru zahtev, ki jih bodo postavile druge kategorije dela.

torjem in vodile borbo proti partizanom, ki so se umaknili izven svojih vasi. Znano je tudi, da so se te skupine polagoma množile v vedno večje oborožene kolektive. Ri so zasledovali cilje velikih idealov evropskega osvobodilnega gibanja, za pridobitev svobode, demokratičnih in socialnih pravic. Ves ta proces je nujno terjalo organizacijo ljudskih odborov, ki so pomagali partizanskim borem. Tako je nastala v teh krajih ljudska oblast, ki je predstavljala nujni predpogoj za uspešno vodenje osvobodilne borbe. Ta naraven razvoj dokazuje, da ni mogoče govoriti o neki okupaciji in še manj o graditvi oblasti s cilji, ki jih javni tožilec nakazuje v obtožbi veleizdajstva.

Važno je tudi dejstvo, da je vso organizacijo odporniškega gibanja v Beneški Sloveniji vodil neposredno Briško-beneški odred, ki so ga sestavljali predvsem domačini. Odred je bil izrazito krajevnega značaja. To pobja vsak element za obtožbo veleizdaje bivših partizanov takimenovane Beneške čete.

Absurdnost obtožbe je dokazana tudi na osnovi raznih dokazov, ki sta jih CLNAI in CVL sklenila v raznih razdobjih z Briško-beneškim oddelkom. IX. korpusom ter s pokrajinskim odborom Osvobodilne fronte, ker je CLNAI v stvari borbe vse Italije vsebovala načela svobode, načela ki so prevečala v duhu zavezniške stvari. Skupna borba vsega prebivalstva, posebno pa v jezikovno mešanih krajih, je bila nujno potrebna proti nacizmu kot edinemu okupatorju.

Gornja zgodovinska in vojaška dejstva dokazujejo, da borci, ki so s svojimi žrtvami in trpljenjem prispevali k osvoboditvi Italije izpod nacifasističnega jarma, za njeno demokratično ureditev in še posebej za uveljavitev načel, niso vredni preganjanja kot veleizdajci.

Vsa demokratična javnost je prepričana, da bo sodišče, ne oziiraje se na predvideno amnistijo, oprostil krivično obtožene borce vsake krivde in kazni. MARIJA BERNETIC

1 milijon kovinarjev je stavkalo

V čeraj je v vsej republiki stavkalo približno 1 milijon kovinarjev. V Trstu je stavka zajela kakih 13.000 delavcev te stroke, ki so se — kot v ostalih mestih republike — kompaktno odzvali proglasu vseh treh strokovnih sindikalnih organizacij. V jutranjih urah sta bili v Trstu in Miljah dve sindikalni zborovanji, ki jih je organizirala FIOM. Stavka je trajala 24 ur tako, da so se kovinarji vrnili na delo danes zjutraj.

Kovinarji so bili prisiljeni poseči po skrajnem orožju borbe spriču nepopustljivosti Confindustria in Intersinda (sindikata v katerem so vključena vsa podjetja IRI). Slo je namreč za obnovitev delovne pogodbe in v zvezi s tem za medzna in delovna izboljšanja. Dejstvo je, da je bila delovna pogodba te kategorije po vojni obnovljena samo enkrat in še takrat nezadostno. Pri sedanjih pogajanjih so se veleindustriji krčevito oprijeli »argumentov«, čes da ni mogoče priznati nobenih mezdnih in drugih izboljšanj, ker da je industrija v krizi.

Navedli bomo samo nekaj števk, ki postavljajo doela na laž trditve nenasnih mogotcev industrije. Petnajst največjih kovinarskih podjetij v Italiji je od 1954 do 1957 povečalo svoj kapital za 140 odst., prijavljeni dobiček pa za 104 odst. Lansk leto je n. pr. samo tovarna Fiat prijavila 14 milijard dobička, tovarna OM 950 milijonov, Siemens 429 milijonov. Od 1954 do 1957 se je kovinarska proizvodnja povečala povprečno za 42,9 odstotkov, delovna storilnost za 41,4 odst., medtem ko so se plače povišale le za 20 odst. Včerajšnja splošna stavka je prvi odločen odgovor kovinarjev na delodajalsko ne-

Zborovanje v Boljuncu

V nedeljo 19. aprila ob 17.30 bo na trgu v BOLJUNCU zborovanje, kjer bo poslanec tovarš VIDALI govoril o temi: »Komunistična partija za obnovo Trsta«. Predsedoval bo dolinski župan DUSAN LOVRICA. Jutri, v soboto ob 20. uri bo o isti temi govoril na KOLONKOVU (na trgu) tov. PAOLO SEMA; ob 19.30 pa bo na sedežu sekcije Tomazič (ul. Settefontane 63) govoril tov. PINO BURLO. Prihodnji teden bodo zborovanja, v ponedeljek, na Barrieri, torek pri Sv. Alojzu, sredo v Skednju in četrtek v Starem mestu (na trgu Barbacan).

POLITIKA IN GOSPODARSTVO

Komunistična partija za obnovo Trsta

Stalno naraščanje tržaške gospodarske krize povzroča vedno večjo zaskrbljenost med delovnimi sloji in vsem prebivalstvom našega Ozemlja. LETO 1958 BELEŽI VELIKANSKI PADEC NAŠEGA PRISTANIŠKEGA PROMETA, ki je bil za 700 tisoč ton nižji od prejšnjega leta. V prvih dveh mesecih letos se je promet v pristanišču znižal za 170 tisoč ton v primeri z januarjem-februarjem 1958. Češkoslovaška in Madžarska, tradicionalna klijenta tržaške luke sta skoro popolnoma izginila iz tržaškega gospodarskega življenja. Nič niso ukrenili za navezovanje stikov z ljudsko republiko Kitajsko, čeprav je prišla zahteva v tem smislu celo s strani Trgovinske zbornice.

Vlada ne izvaja nobene politike za ojačanje inozemskega prometa skozi našo luko s preferenčnimi železniškimi tarifami, primernimi subvencijami za Splošna skladišča, da bi lahko kljubovala inozemski konkurenci. V Trstu manjkajo pomorske proge in ladje. Vlada pa ni ničesar ukrenila za izpolnitev vrzeli, ki so nastale v tržaškem pomorstvu.

ZARADI TEGA TRST HIRA SPRIGO VEDNO VEČJE KONKURENCE HAMBURGA, REKE IN DRUGIH INOZEMSKIH PRISTANIŠČ, KI SO DELEŽNA VSE PODPORE SVOJIH VLAD.

VLADA IN IRI STA POZABILA NA NAŠO VELIKO LADJEDELNIŠKO IN ŽELEZARSKO INDUSTRIJO (CRDA IN ILVA POD SKEDNJEV). Ladjedelnica Sv. Marka bo čez nekaj mesecev brez dela. Manikajo nadalje perspektive dela za Arzenal. Nad livarno pod Skednjem visi težka nevarnost postopne demobilizacije. Nobenega vladnega nakazila ni za to veliko tovarno, ki je pod državno kontrolo! V tej tovarni sploh ne zaposlujejo vajence, delovna sila pa je iz leta v leto nižja. Ladjedelnica Sv. Roka ne služi več za ladijske gradnje in sploh nima dela.

Iste perspektive ima zasebna industrija. Ladjedelnica «Giuliano» je odstopila 4 naročila Indonezije in sedaj hira, v Felzsegyju so odpuštili 200 delavcev in v načrtu imajo še 214 odpuštov.

TEŽKO STANJE PRISTANIŠČA IN VELIKE INDUSTRIJE, KI STA STEBRA TRŽAŠKEGA GOSPODARSTVA, odraža svoje posledice v sektorih obrtnosti, male trgovine itd., ki imajo vedno težje življenje brez perspektive.

TRST JE POSTAL MESTO IZSELJEVANJA. Število prebivalstva upada, toda brezposelnost je kljub temu na visoki ravni. Tisoče mladincev že več let čaka na prvo zaposlitev in še vedno nimajo svojega poklica.

Vlada je popolnoma neobčutljiva sprigo nevarnega položaja v katerem se nahaja Trst. Predsednik Segni ni sploh omenil našega mesta, pozabil je celo na obvezo KD za ustanovitev dežele Furlanija-Juljska krajina s posebnim statutom, v okviru katere so dani pogoji za njegovo gospodarsko obnovo.

Demokristjanski ministri prihajajo v Trst, poslušajo točne zahteve sindikatov in gospodarskih organizacij, toda njihovi odgovori so generični in brez vsake obveze.

RESNICA JE, DA VLADA NAMERAVA SPREMENITI TRST, IZ VELIKEGA MEDNARODNEGA TRANZITNEGA PRISTANIŠČA IN INDUSTRIJSKEGA SREDIŠČA V PERIFERNO PROVINCIALNO MESTO, V OBMEJNO PODROČJE BREZ PERSPEKTIV RAZVOJA.

Vlada je to dokazala s podpisom pristanka k SET, ne da bi se pobrignila za zagotovitev Trstu vsaj takih pogojev, kot jih je nemška vlada zagotovila Hamburgu, konkurentu našega pristanišča.

SEDANJA VLADA JE VSE TO DOKAZALA PREDVSEM S POLITIKO SPREJEMANJA OPORIŠČ ZA IZSTRELKE NA SARDINII IN V VENETI, OBMEJNO PODROČJE NAŠEGA OZEMlja, POSTAVILA JE S TEM NAD NAŠE MESTO POGLUBNO HIPOTEKO VOJNE IN RAZDEJANJA. PREJUDICIRALA JE OJAČANJE PROMETA IN VSEGA NAŠEGA GOSPODARSTVA, ZA KATEREGA JE POLITIKA IZSTRELKOV ODLOČILEN UDAREC IN ŠKODA.

Iz vseh gornjih razlogov tržaški komunisti smatrajo, da sta danes neogibno potrebna enotnost in akcija delovnega razreda in vseh proizvajalnih sil Ozemlja, da se prepreči popolno uničenje našega gospodarstva. DA SE VSIH POLITIKO GOSPODARSKEGA IN SOCIALNEGA NAPREDKA, MIRU IN NE POSTAVLJANJE IZSTRELKOV OB NAŠI MEJI.

SEDAT JE ČAS, DA SE ZDRUŽIMO ZA OČUVANJE MIRU IN GOSPODARSKO OBNOVO TRSTA! JUTRI BI RILLO LAHKO PREPOZNO, NAŠE MESTO BI MEDTEM LAHKO POPOLNOMA PROPADLO!

ZA USPEŠNEJO BORBO, ZA REŠITEV TRSTA, PRISTOPITE TUDI VI V PARTIJO ENOTNOSTI DELOVNEGA RAZREDA, PARTIJO GOSPODARSKE OBNOVE FRSTA, V KOMUNISTIČNO PARTIJO IN ZVEZO KOMUNISTIČNE MLADINE!

Združite se v borbi za mir, avtonomijo dežele in ozemlja, organični načrt obnove z ukrepi za ojačanje prometa in pomorskih prog, za rešitev in razvoj naše velike industrije IRI, male in srednje industrije, za integralno prsto cono.

AVTONOMNA TRŽAŠKA FEDERACIJA KPI IN ZKMI

Močnejša ZDŽ je jamstvo za uspešno rešitev problemov ženskih množic

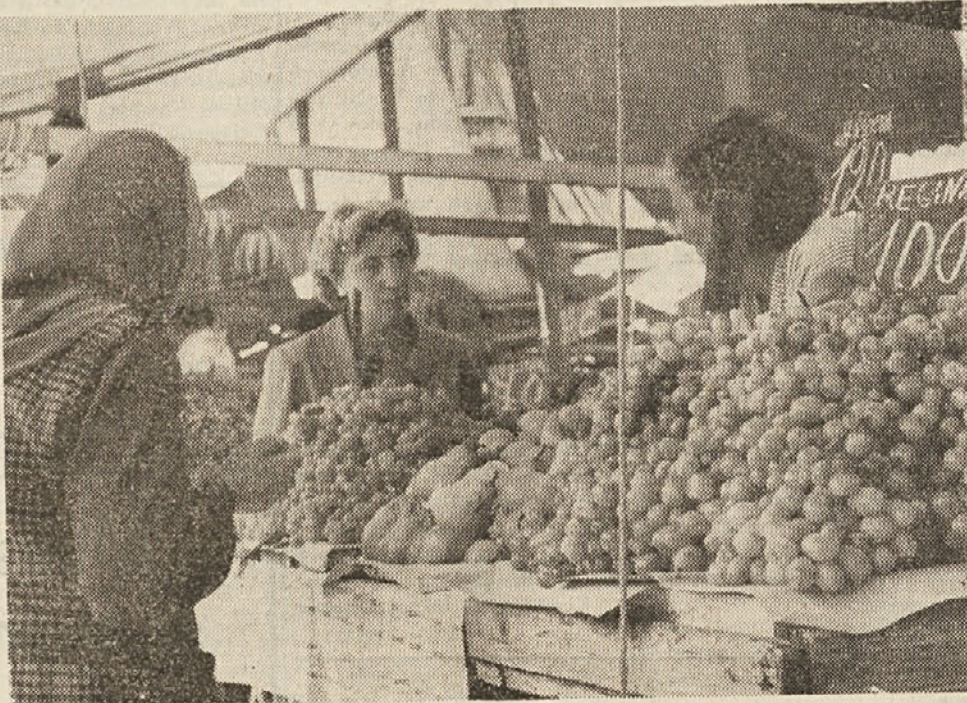
Tržaške žene organizirane v Zvezi demokratičnih žena se pripravljajo na kongres, ki bo 3. maja. Še sedaj so predkongresne priprave zajele širok krog žena, ki so zainteresirane na uspehu te važne ženske manifestacije, ki bo preglednica izvršenega dela in uspehov ter kazipot za bodoče naloge naše množične ženske organizacije.

Naš kongres bo nekaj dni pred vsedržavnim kongresom UDI, organizacije, ki vključuje v svojih vrstah široke množice

► 3. maja bo v Trstu kongres Zveze demokratičnih žena

► Segnijeva vlada pozablja na žene in njihove potrebe

žene delavke, toda istočasno se na dom se namreč delodajalec množi delo na domu, ki je tipičen način izkoriščanja ženske delovne sile. Z izročitvijo dela, stroške socialnega zavarovanja

žena raznih političnih pripadnosti in mišljenj ter raznih veroizpovedi. V organizaciji UDI najdemo žene vseh socialnih slojev, ker je to organizacija, v kateri vidijo žene učinkovito oporo za uresničitev njihovih težnj in rešitev problemov, ki živo zanimajo najširše ženske množice.

Ko govorimo o ženi in njeni vlogi v družbi na splošno, ne smemo prezreti važnega dejstva, da je v Italijanski republiki nad 1 milijon žena več kot moških. Toda kot kaže se Segnijeva vlada tega ne zaveda, oziroma se namenoma ne zaveda. Klerikalna črna vlada se je predstavila v parlamentu in pred ljudstvom s svojim programom, ki sploh ne omenja ženskih problemov. Niti besede ni v vladnem programu o pravicah žensk, njenih zahtevah in potrebah. Gospodje, ki sedijo na vladnih stoličkih kaj radi pozabijo prečeta ženska vprašanja, pozabijo njen ekonomski, socialni in kulturni položaj.

Dokaz tega je med drugim tudi dejstvo, da so v zadnjih treh mesecih v Italiji odpuštili z dela nad stotisoč žena. Ženi delavki ne morejo priznati kvalifikacij za isto delo, ki ga opravlja kot moški in kot posledica tega je seveda njena plača znatno nižja. Delodajalci odpuščajo

žene delavke, toda istočasno se na dom se namreč delodajalec množi delo na domu, ki je tipičen način izkoriščanja ženske delovne sile. Z izročitvijo dela, stroške socialnega zavarovanja

na dom se namreč delodajalec množi delo na domu, ki je tipičen način izkoriščanja ženske delovne sile. Z izročitvijo dela, stroške socialnega zavarovanja

Dvajset let borb in trpljenja ni zlomilo odpora španskega naroda

- Apel političnih ujetnikov v Španiji
- Za demokrate velja še vedno preki sod
- Izkažimo našo konkretno solidarnost do španskih domoljubov

«Edino le široko ljudsko gibanje v našo obrambo, bi lahko ukinilo pregnanstvo desetisoč Špancev in rešilo iz ječ nas, politične ujetnike, ki med temi zidovi počasi umiramo».

(Iz apela političnih ujetnikov v ječah Burgo, Alcala de Henares, Dueso, San Miguel de los Reyes, Huesca, Barcelona in Madrid.)

Pred dvajsetimi leti — 1. aprila 1939 — se je uradno končala druga vojna za osvoboditev španskega naroda. Končala se je z zmago frankistične vojske, ki jo je podprla vojaška sila nacifašistične osi, katera je poslala v vojni spopad stotine letal, tisoče topov in 300 tisoč vojakov ter brez števila tehnikov. K zmagi, ki jo je Španija plačala s skoro milijonom mrtvih in ranjenih, sta veliko prispevala dva činitelja: sokrivda takojenove zapadne demokracije in notranje izdajstvo polkovnika Casada. Tako se je končala vojna, ki je trajala 32 mesecev. Tri dolga leta se je narod junaško bori proti svetu sovražnikom, ob mednarodni antifašistični moralni, materialni in orožni podpiri.

Malo delavsko središče, ki se nahaja v tako težkem položaju, je na ta način prizadeto v vseh sektorjih. Eden od dokazov je dejstvo, da je število meničnih protestov naraslo v enem samem letu kar za šestkrat. V zaključku interpelacije je tov. Vidali postavil naslednje predloge za izvedbo nekaterih izmed najbolj nujnih ukrepov: 1. čimprejšnja gradnja vsaj 500 stanovanj in ureditev vpračanja odškodnine za izgubljena premoženja, za vojno škodo, priznanje kvalifikacije begunca, da si bodo družine s še neurejenim položajem končno lahko postavile svoj dom; 2. konkretni ukrepi v korist krajevnih ladjedelnic, katerim je treba preskrbeti odgovarjajoče naprave in naročila; 3. občina Milje naj se prizna kot turistično področje, kar je zahteval občinski svet s sklepom št. 59/26 od 17. 12. 1952 in je področno predsedstvo sprejelo z odlokom št. 2138/2839 od 30. 5. 1953.

razgoje, Madrida, Bilbao in Asturie. Na teh procesih je bilo več deset tisoč frankistov obsodjenih na skupno nekaj sto let ječe.

Pred kratkim so svedčano otvorili veliko grobnico, ki je stala španski narod nekaj milijard pešev. Ob tej priliki je diktator Franco dejal, da bodo v znamenju nacionalne sprave pokopali v tej grobnici posmrtno ostanke vseh, ki so padli v državljanski vojni in da se bo kraj vedno imenoval Valle de los Caidos (dolina padlih). Toda takoj je dodal, da bo pa proti «komunistom» (za diktatorja Franco so «komunisti» vsi tisti, ki se borijo za demokratično in miroljubno Španijo), ki so največja nevarnost za človeštvo, še nadalje izvajal pre-

ki sod od marca 1943. Po tem zakonu je vsako dejanje proti diktatorju «zločin vojaškega upora».

Franco misli, da je še vedno močan. Do večerja je bil deležen simpatije Hitlerja in Mussolinija, danes pa mu izražajo svoje simpatije tisti, ki so v Yalti, San Francisku, Parizu in Londonu svedčano obljubljali španskemu narodu svobodo in razkrinkovali madridski teristični režim kot potencialno nevarnost za demokracijo, kot režim, ki je bil po svojem izvoru, naravi in sodelovanju z osjo sovražnik vseh narodov in miru. Franco je danes zavezanik, ki stane malo, poslušen hlapec, ki je odstopil Američanom svoja pristanišča, letalska oporišča, rudnike in industrije.

Toda naj nikar ne mislijo, da je španski narod sprejel pasivno diktaturo. Velike splošne stavke v Madridu, Catloniji, Asturiji, Sevilji; protestne akcije študentov v vsej državi; bojkotiranje prevoza; proslava 5. maja 1958 kot dneva demokracije; letalske nacionalne sprave; splošna akcija za amnistijo, ki

so jo izvedli 1. aprila letos, ko so bili vsi zidovi popisani s črko «A» (Amnistija), so jasen in neustrašen dokaz, da Španci niso odstopili od svoje borbe, da si Španija zopet pridoli mesto v demokratičnem svetu.

Delavci, ki delajo 12 do 14 ur dnevno ob naravnosti berški plači (najnižja v Evropi), kmetje, ki jih vedno bolj bremeni davki in takse, državni mesečenci, profesionalisti in celo oficirji, ki prejajajo plačo, katera je nižja od življenjskega minimuma, intelektualci, ki ne mislijo kot klika na oblasti — vsi ti sloji se vedno bolj združujejo v borbi proti ostankom frankizma. Ostanke režima se danes opirajo na falangistično birokracijo, versko sekto Opus Dei, monarhistično skupnico, korumpirane visoke oficirje vojske, peščico monopolistov, predvsem pa se režim opira na ameriško podporo.

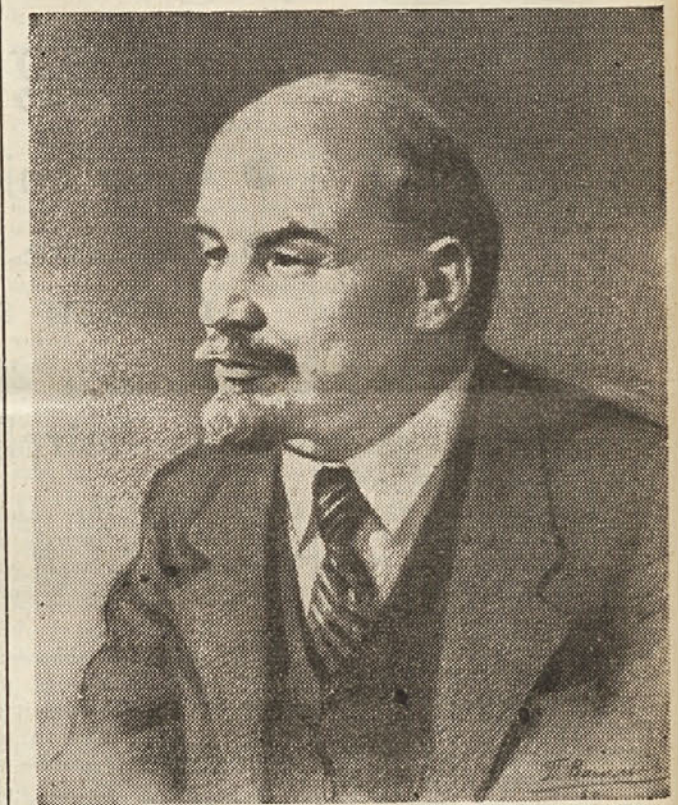
Razvoj je počasen, zapleten in težak. Toda kljub terorju in demagogiji se stvari odvijajo v smeri neogibnega zaključka. Vsaka borba proti draginji in ekonomski politiki diktature, za amnistijo za politične ujetnike in izgnance, za državljanske svobode, je sestavni del enotnega gibanja, ki je vedno močnejše in ima za cilj osvoboditev demokracije, ki je sestavni del enotnega gibanja, ki je vedno močnejše in ima za cilj osvoboditev demokracije, ki je sestavni del enotnega gibanja, ki je vedno močnejše in ima za cilj osvoboditev demokracije.

Mi lahko pomagamo v tej borbi in naši solidarnost je dolžnost do junaškega in plemenitega španskega naroda.

(Nadaljevanje na 4. strani)

LENIN o monopolih

♦ Ob 89. obletnici rojstva velikega učitelja

Ob 89. obletnici rojstva V. I. Lenina, ki je potekla včeraj 16. aprila, objavljamo iz del velikega učitelja in nadaljevalca naukov Marksa in Engelsa: sestanek o monopolih, ki je aktualen tudi za današnji položaj.

Videli smo, da je imperializem po svojem ekonomskem bistvu monopolistični kapitalizem. Že s tem je določeno zgo-

dovinsko mesto imperializma: kajti monopol, ki nastaja na podlagi svobodne konkurence, pomeni prehod iz kapitalistične ureditve v višjo družbeno-ekonomsko ureditev. Zlasti je treba poudariti štiri poglavitne oblike monopola ali glavne pojave monopolističnega kapitalizma, karakteristične za dobo, ki jo raziskujemo.

Prvič: monopol je zrasel iz koncentracije proizvodnje in zelo visoki stopnji razvoja. To so monopolistične zveze, karteli, sindikati (med industrijo, pridelavo, trgovino, itd.), trusti. Videli smo, kako se velikanski pomen imajo v sodobnem gospodarskem življenju. V začetku XX. stoletja so v naprednih deželah popolnoma prevladale, in če so prej korake v smeri karteliranja napravile po vsej državi, v zvezi s katerimi zaščitnimi carinami (Nemčija, Amerika, tedaj se je v Angliji z njenim sistemom svobodne trgovine pokazalo le malo pozneje isto osnovno dejstvo: porajanje monopola iz koncentracije proizvodnje.

Drugič: monopol so dovedli do pospešene osvajanja najvažnejših virov surovin, zlasti v osnovni in najbolj kartelirani industriji kapitalistične družbe: v premogovni in železarski industriji. Monopolistična posest najvažnejših virov surovin je silno povečala moč veka kapitala in zaostrela protislovje med kartelirano in nekartelirano industrijo.

Tretjič: monopol je zrasel iz bank. Banke so se sprejemle iz skromnih posredniških podjetij v monopoliste finančnega kapitala. Kake tri do pet največjih bank katerega koli od najbolj naprednih kapitalističnih narodov je ostvarilo «personalno unijo» industrijskega in bančnega kapitala, osredotočilo v svojih rokah razpolaganje z milijardami in milijardami, ki tvorijo večino kapitala in denarnih dohodkov vse dežele. Finančna oligarhija, ki je z odnosi odvisnosti na goste omrežila prav vse gospodarske in politične ustanove sodobne buržoazne družbe brez izjeme — glej to je najrelefniji izraz tega monopola.

Četrtič: monopol je zrasel iz kolonialne politike. Mnogotestni vilih «starim» motivom kolonialne politike je finančni kapital dodal boj za viro surovin za izvoz kapitala, za evplivne sfere — to je sfero dobrih nosnih poslov, koncesij, monopolističnih dobičkov itd. — končno za gospodarski teritorij na splošno. Ko so imele n. pr. evropske države v svoji kolonialni posesti desetino Afrike kakor je bilo še leta 1876 — tedaj se je kolonialna politika mogla razvijati na nemonopolistični način, tako rekoč v obliki, ki takega zavzemanja dežel, ki si si lahko «svobodno prisvojijo» kar si hotel. Ko pa je bilo za vzeti devot desetina Afrike (leta 1900), ko je bil razdeljen ves svet — je neogibno nastopila doba monopolistične posesti kolonij in torej tudi izredno zaostrenega boja za razdelitev ter ponovno delitev sveta.

V kaki meri je monopolistični kapitalizem zaostrel vsa protislovja kapitalizma, je splošno znano. Dovolj je, če omenimo druginjo in pritisak kartelov. Ta zaostrela protislovja

Tov. Vidali predložil interpelacijo o problemih občine Milje

Te dni je poslanec tov. Vidali predložil predsedstvu ministrskega sveta, ministrom za delo, državne udeležbe, industrijo in trgovino, javna dela ter notranjemu ministru argumentirano interpelacijo v zvezi z resnim gospodarskim položajem, ki se je ustvaril v občini Milje.

Ze takoj po vojni je miljska občina izgubila precej ozemlja in sicer prav tisti del, ki bi prišel najbolj v poštev za kmetijstvo. Takrat se je število prebivalstva znižalo za kakih 1.500 enot. S podpisom londonskega sporazuma je miljska občina izgubila leta 1954 poleg prvih 7 kv km ozemlja, še nadaljnjih 11 kv km; s tem se je občina skrcila na manj kot polovico. Občani iz odstopljenega področja, kakih 4000 po številu, so se morali v pretežni večini preseliti na ozemlje občine, ki je ostalo pod italijansko upravo. Takrat so zapustili kakih 1200 hiš, večina novih ali na novo preurejenih v skupni vrednosti 2 in pol milijardi lir ter 400 hektarov najboljših zemljišč, obdelanih za vinograde, sadjarje in povrtino. Občina je zaradi tega utrpela kakih 300 milijonov lir škode (šole, zemljišča, vodovodne napeljave,

- ▲ Z razdelitvijo je občina izgubila nad polovico ozemlja
- ▲ Velik dotok beguncev
- ▲ Stanovanjsko vprašanje še nerešeno
- ▲ Predlagani nekateri nujni ukrepi

javne pralnice, napajališča itd.). Družine, ki so se izselile s področja odstopljenega Jugoslaviji, so našle v začetku zavetje v zaslišan bivališčih, pozneje so se vselile v barake, ki jih je zgradila prefektura pri Orehu. Sedaj se postopoma preseljujejo v nove ljudske hiše, ki jih gradijo v občini. Toda teh stanovanj je še vedno premalo. V barakah pri Orehu živi še vedno 279 izseljenecv iz miljskih hribov, medtem ko živi v raznih začasnih bivališčih v Trstu še 59 družin, ki štejejo skupno 184 članov. Dotoku izseljenecv iz miljskih hribov pa je treba dodati še nekaj sto beguncev, ki so prišli v občino iz raznih drugih krajev bivše cone B. Tudi tem je treba preskrbeti dostojno bivališče.

Kar se tiče položaja na po-

dročju dela je treba najprej omeniti ladjedelnico Sv. Roka, kot prvo ladjedelnico v naši pokrajini, ki je začela graditi železne ladje. Obratovito je začela leta 1857. Po vojni je zaposlila 1.200 - 1.300 oseb, danes pa je ostalo v tej ladjedelnici samo še 350 delavcev in uradnikov, potem ko je bila ladjedelnica priključena k Tržaškemu arzenalu, medtem ko so kakih 150 delavcev prenestili v drugo podjetje CRDA. Delavci, ki so še ostali v ladjedelnici pa so pogostoma brez dela, ladjedelnica kot taka služi samo še kot neke vrste skladišče za Tržaški arzenal.

Ladjedelnica Felzsegy, ki je zasebno industrijsko podjetje, je imela svojo dobro nagledno razvoja. Število zaposlenih se je od prvotnih 250 dvignilo na kakih

1.000. V zadnjem času pa so začeli tudi v tej ladjedelnici nižati število zaposlenih. Odpuštili in suspendirali so skupno 500 delavcev; od teh so določeno število sprejeli na delo na osnovi delovne pogodbe z rokom. Malo delavsko središče, ki se nahaja v tako težkem položaju, je na ta način prizadeto v vseh sektorjih. Eden od dokazov je dejstvo, da je število meničnih protestov naraslo v enem samem letu kar za šestkrat. V zaključku interpelacije je tov. Vidali postavil naslednje predloge za izvedbo nekaterih izmed najbolj nujnih ukrepov: 1. čimprejšnja gradnja vsaj 500 stanovanj in ureditev vpračanja odškodnine za izgubljena premoženja, za vojno škodo, priznanje kvalifikacije begunca, da si bodo družine s še neurejenim položajem končno lahko postavile svoj dom; 2. konkretni ukrepi v korist krajevnih ladjedelnic, katerim je treba preskrbeti odgovarjajoče naprave in naročila; 3. občina Milje naj se prizna kot turistično področje, kar je zahteval občinski svet s sklepom št. 59/26 od 17. 12. 1952 in je področno predsedstvo sprejelo z odlokom št. 2138/2839 od 30. 5. 1953.

Od takrat prevladuje nad političnim življenjem proti demokraciji silam v Španiji najbolj divja reakcija. Leta 1939-1940 so bila temna leta za španske domoljube: 300.000 izgnancev, desetisoče aretiranih in trpinčenih, stotine smrtnih obsodb. Uporniki od 17. julija 1936, kapitalisti in veleposelniki, falangisti, konservativci in monarhisti, visoka cerkvena oblast, so se začeli maščevati nad tistimi, ki so s svojo krvjo branili republiko in zakonito vlado, katera je izšla iz zmage ljudske fronte 16. februarja «Naš zakon je izvajanje klasičnih pravil o vojaški umetnosti pred sovražnikom», tako je izjavil Franco v svoji poslanici 1. januarja 1958. In tak zakon so izvajali skozi dvajset let brez vsakega umiljenja. Izvajajo ga še danes, kar nam dokazujejo zadnji veliki procesi proti delavcem, kmetom in intelektualcem vseh demokratičnih struj iz Špa-

Tov. Vittorio Vidali, popularni komandant Carlos in nepozabni tov. Giuseppe Di Vittorio za časa državljanske vojne v Španiji

(Nadaljevanje na 4. strani)

DOMAČI PROBLEMI IN VESTI

Kongres Zveze demokratičnih žena

3. maja bo v mali dvorani gledališča Rossetti v Trstu kongres ZDZ.

Kongres ZDZ bo razpravjal o številnih problemih, ki so velikega pomena za vse tržaške žene, še posebej pa bo zaril smernice o naslednjih poglavitnih zahtevah žena:

ZA PRAVIČNO VALUTACIJO VLOGE ŽEN V DRUŽBNI IN V DRUŽBI, naj se uveljavijo:

- pravica do dela in enakopravne retribucije;
- pokojnina za gospodinske pomočnice;
- pravica do višje kulture in do sodobne strokovne priprave.

ZA IZBOLJŠANJE ŽIVLJENSKE RAVNI TRŽAŠKIH DRUŽIN,

- naj se uresniči široka enotnost v zahtevi po obnovi tržaškega gospodarstva, razvoja luškega prometa in krajevine industrije;
- naj se zaščiti kupna moč delavskih družin, podvzamejo učinkoviti ukrepi proti draginji in ustanovi občinska potrošna ustanova;
- naj se omogoči, da bodo vse družine imele primerno stanovanje;
- naj se izboljša in ojači socialno skrbstvo, s posebnim ozirom za detinstvo.

ZA SOCIALNI NAPREDEK, ZA SREČNO BODOČNOST BODOČIH POKOLENI,

- naj se učvrsti demokracija in uveljavijo demokratične in narodne pravice vseh državljanov, tako Italijanov kot Slovencev;
- naj se vodi politika miru in pomiritev, ki naj prepreči postavitev oporišč za atomske izstrelke in ki naj krepi prijateljske odnose z vsemi državami.

Zveza demokratičnih žena vabi vse tržaške žene in vse one, katerim je pri srcu emancipacija žena in gospodarski ter socialni napredek, naj sodelujejo pri uresničevanju ciljev, naj se udeležijo razprave, ki se bo vršila na kongresu in sodelujejo pri konkretnem uresničevanju programa, ki bo na njem izdelan.

VODILNI ODBOR
ZVEZE DEMOKRATIČNIH ŽEN

Komunisti zahtevajo
nujne ukrepe za Trst

Izredno kritičen položaj, v katerem se nahaja gospodarstvo Trsta, je našel ponovno svoj odmev tudi v sejni dvorani tržaške občinskega sveta. Že pred časom je na resnost položaja opozorila komunistična skupina svetovalcev. Tovariši Pogassi in ob tisti priliki povabil občinsko upravo, naj se resneje zavzame za to vprašanje. Med drugim je v občinskem svetu predlagal imenovanje posebnega odposlanca tržaškega mesta, ki naj bi šel v Rim, kjer bi na merodajnih mestih zahtevalo takojšnje ukrepe za Trst. Toda doslej še ni bilo imenovanja odposlanca. V Rim je po hitli zahtevi v spremstvu demokristjanskih parlamentarcev toda to še zdaleka ne more nadomestiti enotnega odposlanca Trsta. Zato se je na torkovi seji tržaške občinskega sveta vsa levičarska skupina zavzela za to vprašanje. Med razpravo so spregovorili razni svetovalci. Izmed teh je imel najvažnejši govor komunistični svetovalec Calabria. V njem je poudaril, da je zadeva ladjedelnice Felszeg — to je bil glavni predmet resolucije, ki jo je predložil svetovalec Guerrieri — samo del splošne krize, v katerem se nahaja tržaško gospodarstvo in da je zato treba okvir zelo razširiti. Govor Calabria je predložil resolucijo, ki zajema vse najvažnejše probleme tržaškega gospodarstva in se dotika tudi političnih problemov, kakor tudi problema ustanovitve delne avtonomije, okrepitve ladjedelnice dejavnosti, potenciranja pomorstva, razvoja prometa, gradnje industrijske luke itd. V tej resoluciji je bila poudarjena zahteva, naj se ustanovi širša delegacija, ki bi bila sestavljena iz kvalificiranih predstavnikov občinskega sveta, pokrajinskega

sveta, iz predstavnikov manjših podceljskih občin ter gospodarskih ustanov in sindikalnih organizacij. To resolucijo so podpisali svetovalci Calabria in Muslin (KPI), Pincherle in Teiner (PSI) in Dekleva (NSZ).

Proslave se je udeležilo mnogo antifašistov, Slovencev in Italijanov z Opčin, bližnjih vasi in z mesta. Med proslavo so predstavniki raznih organizacij položili vence pred spominsko ploščo.

Proslave se je udeležilo mnogo antifašistov, Slovencev in Italijanov z Opčin, bližnjih vasi in z mesta. Med proslavo so predstavniki raznih organizacij položili vence pred spominsko ploščo.

Proslava obletnice
rojstva Lenina

Tov. Sema govoril
o pomenu
Leninove nauke

V sredo zvečer je bila v ljudskem domu v Trstu proslava 89-letnice rojstva Lenina. Tovariši Paolo Sema, sekretar Avtonomne tržaške federacije KPI je govoril o temi: »Leninizem in stvarnost socialističnega sveta«.

Bolj kot proslava, kakršne se vrše po navadi je bila to študijska konferenca, katere

namen je bil tudi vzbuditi pri tovarših večje zanimanje za preučevanje leninizma. Govornik je zlasti poudaril veljavnost leninskih nauk v sedanjem času, ko se proti temu, kljub stvarnosti, ki obstoja, zaganja vsa združena reakcija od monopolistov in imperialistov, pa do revizionistov. Govoril je tudi o pomenu, ki so ga imele XX. in XXI. kongres KP SZ in izjava komunističnih partij vsega sveta.

Letošnji proračun predvideva 47.697.998 lir obveznih izdatkov. Stroški za vzdrževanje občinskih stavb bodo znašali 150 tisoč lir, za zavarovalnico proti

Nadaljevanje z 2. strani

Lenin
in monopoli

je najmočnejša gibalna sila prehodnega zgodovinskega obdobja, ki se je začela z dokončno zmago svetovnega finančnega kapitala.

Monopoli, oligarhija, težnje po gospodovanju namesto teženj po svobodi, izkoriščanje čedalje večjega števila malih in šibkih narodov po peščici najbogatejših in najmočnejših narodov — vse to je porodilo tiste značilne poteze imperializma, ki nam narekujejo, da ga označimo kot parazitski ali gnijotki kapitalizem. Ustvaritev »renitniške države«, odušne države, katere buržoazija živi v čedalje večjem obsegu od izvaja kapitala in od »strijenja kuponov«, se čedalje bolj plastično kaže kot ena izmed tendenc imperializma. Bi lo bi napadeno misliti, da ta tendenca h gnitju izključuje hitro rast kapitalizma; ne, posamezne industrijske panoge, posamezni sloji buržoazije, posamezne de-

žele izražajo v dobi imperializma z večjo ali manjšo silo zdaj to, zdaj drugo od teh teženj. V celoti vzeto raste kapitalizem neizmerno hitreje kot prej, toda to naraščanje ne postaja samo na splošno neenakomernost, temveč se kaže neenakomernost tudi še posebej v gnitju dežel, ki so glede kapitala najmočnejše (Anglija)...

Za močnejšo
ZDZ

in življenj, katerih nihče ne ogroža. Ameriški izstrelki, ki bodo leteli z ozemlja republike, bodo nosili smrt in razdejavanje med druge narode, predvsem med miroljubne narode Sovjetske zveze in dežel ljudske demokracije. Žene se dobro zavedamo kaj to pomeni, ker smo v obeh svetovnih vojnah zelo od blizu občutile vse grozote in trpljenje.

Kongres ZDZ se vrši letos v dokaj kritičnem trenutku. Vsi se v trenutku, ko je Seguinjeva klerikalna vlada hlapčevsko in

brez vsakega pomisleka sprejela ameriško strašno orodje uničenja in razdejavanja. Prav zaradi tega je še posebno važno, da bo izšla naša organizacija iz tega kongresa še močnejša in organizacijsko širša. Vse žene, ki jim je res pri srcu bodočnost njihovih družin in mir v svetu, naj vstopijo v vrste naše organizacije, da homo skupno dvignile naš glas v obrambo naših pravic, naših otrok in družin.

Potrebno je vsakodnevno tesno sodelovanje med slovenskimi in italijanskimi ženami, ne glede na politično prepričanje ali pripadnost. Nečisto je problem, ki terejo žene. Toda uspešno jih bomo lahko reševale samo če bomo združene v eni sami veliki družini, ki jo vredno predstavlja organizacija Zveze demokratičnih žena.

V skupni borbi z italijanskimi ženami si bomo slovenske žene priborile naše narodne in socialne pravice, ker v bratstvu in enotnosti z italijanskimi ženami in italijanskim delovnim ljudstvom so pogoj za zmago proti skupnemu sovražniku.

V. ŽUŽEK-WALDERSTEIN

20 let borb
španskega
ljudstva

nitega naroda, ki nas danes vpraša za pomoč.

»Spanci vsi! Može in žene iz vseh dežel, vseh ras, prepričanih in veroizpovedi! Strnite vaše zahteve za popolno amnistijo, da bo konec tragedije, ki jo preživlja tisoče družin španskih političnih ujetnikov in izgnancev. Naj vsa čustva in zahteve v tem smislu preplavijo mize francoske vlade!«

To je apel, ki prihaja iz Španije. Pred 20 leti so na apel španskih rodoljubov tisoč izmed nas stopili v republikanske okope, v pomoč narodu, ki je bil v nevarnosti in v obrambo časti italijanskega naroda. Bodimo prisotni tudi danes, odzovimo se apelu za to bitko, ki je isto tako plemenita, kot je bila pred 20 leti!

VITTORIO VIDALI

Komemoracija talcev
na Opčinah

V nedeljo 3. aprila je bila na Opčinah proslava v počastitev 15. obletnice ustrelitve 71 talcev. Proslavo so organizirale krajevne organizacije bivših političnih preganjancev in partizanov. Govorila sta tov. Albina Spadaro in italijanski in Danilo Štubelj v slovenščini. Proslavo je vodil Mirko Kapelj. Vsi trije govorniki so orisali tragične dogodke leta 1944. Tov. Kapelj je v svojem uvodu poudaril, da je vojna nevarnost še vedno velika, da je ta nevarnost tem večja, ker se danes snuje mnogo hujska uničevalna sredstva za množično uničevanje človeštva. Ta nevarnost je tem večja, ker se tudi v Italiji postavljajo raketa odstrelišča, kar mora nujno in resno zaskrbeti vsakega izmed nas, ne glede na to kakšne narodnosti je ali kakšna je njegova politična

opredelitev. Zato je z mesta, ki je bilo prepojeno s krvjo mučnikov, Slovencev, Italijanov, Hrvatov in Židov, protestiral proti postavljanju raketnih odstrelišč v Italiji. Albina Spadaro je govorila o vladi, ki jo podpirajo fašisti, kako fašisti vnovič skušajo dvigati glave, kot da bi se ne bilo nič zgodilo, kako se oskrbujejo spomeniki žrtvam antifašističnega odpora, kako se skuša podžigati narodnostna mržnja, kar oblahti dopuščaj. Odločno je ožigala vojaško-kapitalsko kampa njo, obsodila postavitev raketnih odstrelišč v Italiji ter pozvala vse ljudi, ki so dobre volje k enotnosti in združitvi v tej borbi. Danilo Štubelj je poudaril koliko nedolžne krvi je bilo prelite v zadnji vojni, poudaril dejstvo, da so mnogi izmed tistih, ki so zakrivali pokolje ostali nekanonovani, dočim se postavljajo pred sodišča borce za svobodo. Ožigal je zlasti proces proti beneskim partizanom, ki se vrši v Florenci. Prav tako je ožigal zadržanje oblasti, ki se niti ne spominja na pokolj na Opčinah, ki je podedben pokolju Ardeatinskih jam v Rimu.

Proslave se je udeležilo mnogo antifašistov, Slovencev in Italijanov z Opčin, bližnjih vasi in z mesta. Med proslavo so predstavniki raznih organizacij položili vence pred spominsko ploščo.

Partijsko življenje

Zborovanja o temi:
Komunistična partija
in obnova Trsta

Sprico vzemirjive krize na področju tržaškega gospodarstva, krize, ki se vedno bolj širi in zaradi katere odpuščajo delavce iz velikih industrijskih podjetij ter resno ogroža nadaljnji obstoj istih podjetij, je naša federacija sklenila, da bo priredila vrsto javnih zborovanj, na katerih se razpravlja o temi: »Komunistična partija za obnovo Trsta«.

Gilj te kampanje — ki je povezana z borbo proti postavitvi oporišč za vodo-izstrelke v bližnjem Venetu, kateri predstavljajo resno nevarnost tudi za Trst, ki bi bil v primeru voj-

nega spopada najbolj izpostavljen uničenju — je seznaniti vse javno mnenje z izredno resnostjo položaja in potrebo po odločni enotni borbi za preprečitev dokončnega propada Trsta. Brez te borbe ne moremo pričakovati, da bo vlada sprejela drugačne ukrepe, take, ki ne bodo težili za deklaracijo Trsta in po tem, da se važno industrijsko in prometno središče mednarodnega pomena, spremeni v navadno provincialno in obmojno mesto brez vsake perspektive za nadaljnji razvoj.

Zato je, torej naša federacija

začela sedanjo kampanjo zborovanj, ki se bo nadaljevala do konca maja. V tem času bo federacija priredila zborovanja v vseh mestnih rajonih in v vseh večjih vaseh.

Tudi sekcije morajo razpravljati na svojih sestankih o teh zelo važnih vprašanjih. Pripravi morajo vse potrebno za to, da bodo uspele zborovanja in določiti dan, ki je najprimernejši.

Ker v tej kampanji sodeluje tudi Zveza komunistične mladine, je potrebno, da se tudi mladina v čim večji meri zainteresira za vprašanja, o katerih se razpravlja na zborovanjih.

Pa še nekaj je potrebno, da poudarimo na tem mestu. Zato, da bo borba čim uspešnejša, je potrebno sodelovanje vse partije in ZKM. Prav tako pa je potrebno, da se vzporedno s to kampanjo vrši tudi kampanja za pridobivanje novih članov tako za partijo kot za ZKM. V našo partijo naj vstopi čim več mož in žena, mladincev in mladih. Slovencev in Italijanov, delavcev, kmetov in izobražencev. Le ako bo partija močna, je mogoče pričakovati, da bo njena borba uspešna. Tudi na to naj resneje pomislijo tovariši, ki vodijo naše sekcije in krožke komunistične mladine.

Doslej je bilo že nekaj zborovanj, ki so prav dobro uspela. Zborovanja so se vršila v sekcijah Magdalena, Pončana in Opčine. Številna zborovanja so na programu v prihodnjih dneh in tednih. Tiste sekcije, ki niso še določile dneva za zborovanje, naj to stori čim prej. Do konca maja se mora vršiti vsaj po eno javno zborovanje v vseh rajonih in večjih vaseh!

ki jih postavljajo vse demokristjanske občine Italije, o čemer smo tudi v našem listu že pisali. (Konec prihodnjic)

Odbor
za zaščito
gospodarstva
v Miljah

Pretekli teden so v Miljah ustanovili odbor za zaščito mestne industrije. Premu sestanku je predsedoval župan tov. Paeco. Sestanka so se udeležili poleg komunistov in socialistov tudi predstavniki drugih strank, odsotni pa so bili demokristjani in republikanci. Odbor je obdelal razmere, ki obstajajo v miljskih ladjedelnih pristaniščih, da posreduje pri ustanovitvi IRI, zaradi zaposlitve javne, ki so bili odpušeni iz ladjedelnice Felszeg. Sklenil je tudi, da bodo predstavniki obeh sindikalnih organizacij stopili v stik z vladnim komisarjem, kateremu bodo obrazložili celoten položaj, ki vlada v miljski obini.

V soboto 18. aprila ob 20. uri bo v ljudskem domu v Griži pri Miljah govoril Claudio Tonel o temi: »Češkoslovaška leta 1939 in lik Julija Fučika« v zvezi z monakovskim sporazumom.

Zborovanje
administratorjev
partije

V torek, 21. aprila ob 19.30 bo sestanek administratorjev organizacij naše partije. Sestanek se bo vršil v dvorani Ljudskega doma v ul. Madonina 19 v Trstu. Vabljeni so vsi administratorji sekcij in celice ter vsi kolektorji. Po sestanku bo tradicionalna zakuska.

Sporočilo
ženskih celic
Rimljanje-Log

Ženske celice v Rimljanjih in Logu sta 100 odst. poravnali članarino za leto 1958. Razen tega je ženska celica v Rimljanjih kupila tudi eno podporno znamko za 500 lir in to za leto 1958.

V nedeljo 19. aprila ob 20. do 24. ure
PLES
V LJUDSKEM DOMU
V KRIZU
Igra izvrsten orkester.

Dopisi s podeželja

Dolina

Fantovski mlaj v Dolini leta 1955

Kot vsako leto, bodo tudi letos slovesno praznovali tradicionalno »majnjo« v Dolini. Ta vaški praznik privabi v Dolino na tisoče ljudi tudi iz bližnje in daljnje okolice ter iz Trsta. Na predvečer praznika postavijo dolinski fante tradicionalni »maje«, pod njim pa priredijo v nedeljo in ponedeljek zvečer javni ples. »Maje« ostane pokoncu do torka.

Na praznik se v Dolini že pripravljajo. Navadno imajo fante pred majno več stanovskih sestankov. Te sestanke imenujejo »fantovska ura«. O tem kar fante razpravljajo na

sestankih ostane navadno stroga tajnost. Med drugim se morajo dogovoriti, kje bodo posekali česno, ki jo postavijo na »maje«, nadalje morajo določiti kateri fante jo bodo posekali in prinesli ponoči »na gorico« itd.

Lani so mnogo ljudi privabili znani Avenikovci. Kot smo izvedeli bo ta godbena skupina tudi letos prišla v Dolino za to priliko.

Pred tremi leti je dolinska občinska uprava s sodelovanjem pokrajinskega kmetijskega nadzornišтва priredila vinko razstavo. Taka razstava bo tudi letos. Letos bo razstavilo svoja vina 25 kmetov iz raznih vasi v Bregu.

Kot vidimo, torej, se nam obeta tudi letos zelo lepa prireditve, ki bo v Dolini 3., 4. in 5. maja.

Pesek

Na Pesku je bilo po prizadevanju dolinske občinske uprave zgrajeno novo pokopališče za Pesek, Gročano in Drago. Te vasi so imele v prejšnjih časih skupno pokopališče na Vrhpolju, ki pa sedaj pripada Jugoslaviji. Od tedaj, ko je bila postavljena nova meja, so mrlci iz omenjenih treh vasi pokopani v Bazovici. Nekaj časa je prevladovalo mnenje, da bi jih tam pokopavali tudi v bodoče, toda za to je potreben poseben sporazum s tržaško občino. Bazovica spada namreč pod Trst, dočim spadajo omenjene tri prebivalstva.

Važno
obvestilo
za kmete

Od 1. do 15. aprila so bili na uradu pokrajinskega urada za enotne kmetijske prispevke v ul. Duca D'Aosta 12 razbošeni sledeči sezname:

1) Dodatni sezname kmetov, ki so podvrženi plačevanju notnih kmetijskih prispevkov skladu z zakonskim dekretom št. 2138 z dne 28. 11. 1938 in sicer za leto 1959 in za pretekla leta.

2) Dodatni sezname kmetov, ki so podvrženi plačevanju prispevkov za starostno in invalidsko pokojnino za kolone in splošinarje ter neposredne obdelovalce v skladu z zakonsko uredbo št. 1047 z dne 26. 10. 1957 in sicer za leta 1958 in 1959.

Ti sezname so bili na razpolago vsem tistim, ki so jih hoteli pregledati. Izveček teh seznamov je bil objavljen tudi na oglasnih deskah občinskih uradov.

Proti vsebini seznamov vsak prizadeletni kmet lahko vložijo pritožbo na prefekturo in sicer na kolkovanem papirju za 100 lir v roku 30 dni od dneva objave seznamov.

Na omenjenih seznamih je bila navedena poleg imen kmetov tudi obdajljiva osnova (ha) se imobilizirane. To obdajljive osnove izraženo v delovnih dneh izražena urad za združenje kmetijskih prispevkov na podlagi površine posestva in odgovarjajočih kultur, na podlagi števila živine in s pomočjo drugih analitičnih elementov.

Na podlagi vsega tega se da lahko izračunati letni znesek, ki ga je dolžan plačati vsak kmet za vse zavarovalne prispevke.

Iz obdajljive osnove (base imobilizirane) torej izhaja znesek, katerega bi moral vsak kmet plačevati.

V kolikor se podatki v seznamu ne skladajo z dejanskim stanjem posestva ima vsak kmet pravico vložiti pritožbo. Rok za pritožbo poteče 30. aprila.

Pritožbo se napravi na kolkovanem papirju za 100 lir in se naslovi na tržaško prefekturo.

To opozorilo velja vsem kmetom, ne glede na to ali so vključeni v Zvezo malih posestnikov ali ne. Za vsa pojasnila se prizadeletni kmetje lahko obrnejo na omenjeni kmetijski organizaciji, ki imata svoj sedež v ul. Gep. 9 — pritrile. Pisarne so odprte vsak delovni dan od 8.30 do 13. in od 15. do 18. ure.